Verslag Commissie Sociaal Domein

Datum	13-05-2026
Tijd	19:30 - 21:30
Locatie	Transferium Heerhugowaard
Voorzitter	
Aanwezig	Pauline Bovenkerk – van Oosterom, Mike Walter, Carmen Bosscher, Sander Csurka, Rutger Does, Ester Leibbrand, Petra Pekema, Karin van der Vliet, Rolf Hovener, Theresia Prud'homme de Lodder
Afwezig	Fred Ruiten, Jurriaan ter Heegde, Petra Feenstra

1 Opening en mededelingen

2 Vaststellen verslag 19 november 2025

Het verslag van de commissie sociaal domein van 19 november 2025.

3 Werkbezoek bij de opvang locatie voor Oekraïense vluchtelingen

Tijdens het werkbezoek stond de opvang van Oekraïense ontheemden in het Transferium centraal. De bijeenkomst begon met een welkom door locatiemanager Martine Kuijs. Daarna werd een korte introductie gegeven over het Transferium, gevolgd door een rondleiding en een presentatie over de landelijke beleidsontwikkelingen en de gemeentelijke aanpak.

In de presentatie werd toegelicht dat het beleid rondom Oekraïense ontheemden verandert van crisisopvang naar een meer structurele en langdurige aanpak. De Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB), die het mogelijk maakt dat Oekraïners in Nederland kunnen verblijven zonder asiel aan te vragen, loopt volgens de huidige berichtgeving af op 4 maart 2027. Het Rijk werkt daarom aan een alternatief in de vorm van een tijdelijk 'transitiedocument' met een maximale duur van drie jaar. Dit document moet een alternatief bieden voor de reguliere asielinstroom, waarbij terugkeer naar Oekraïne op termijn uitgangspunt blijft, mede met het oog op de wederopbouw van het land.

Daarnaast wordt ingezet op het normaliseren van opvang en verblijf in Nederland. Dat betekent dat Oekraïense ontheemden steeds meer onder reguliere wet- en regelgeving gaan vallen. Er werd toegelicht dat een deel van de bewoners momenteel nog leefgeld ontvangt, maar dat in de toekomst meer nadruk komt te liggen op zelfredzaamheid. Daarbij horen onder andere deelname aan werk, het leren van de taal, het afsluiten van een eigen zorgverzekering en – waar mogelijk – zelfstandig wonen met bijvoorbeeld een huurcontract. Ook werd aangegeven dat mensen met een transitiedocument onder de Participatiewet gaan vallen en aanspraak kunnen maken op reguliere bijstand.

Voor gemeenten brengt deze ontwikkeling naar verwachting een grote impact met zich mee, met name op het gebied van huisvesting en arbeidsparticipatie. De woningmarkt is al krap en gemeenten zullen een belangrijke rol blijven spelen in het organiseren van opvang en ondersteuning.

Tijdens het bezoek werd stilgestaan bij de omvang van de opvang. Nederland vangt ongeveer 3% van alle Oekraïense ontheemden in Europa op, wat rond het Europees

gemiddelde ligt. In totaal verblijven momenteel ongeveer 130.000 Oekraïense ontheemden in Nederland. In het Transferium wonen circa 370 bewoners. Daarnaast verblijven ongeveer 540 mensen in particuliere opvang of eigen huisvesting, waaronder ook arbeidsmigrantenhuisvesting. Er werd benadrukt dat het gaat om een diverse groep, met verschillende huishoudenssamenstellingen en uiteenlopende mate van zelfredzaamheid. Op de opvanglocatie zijn alle gezinssamenstellingen vertegenwoordigd: alleenstaanden, alleenstaande ouders, stellen, gezinnen met meerdere kinderen en senioren. De oudste bewoner is 88 jaar.

Ook kwam de arbeidsparticipatie aan bod. Ongeveer 65% van de huishoudens in het Transferium voorziet in een eigen inkomen, terwijl 35% nog leefgeld ontvangt. Veel bewoners zijn werkzaam in de schoonmaak, bloementeelt en bollensector. Het gaat daarbij vaak om tijdelijk, laag- of ongeschoold werk, met een beperkt inkomen, weinig doorgroeimogelijkheden en flexibele of nulurencontracten. Werkgevers zijn nog regelmatig terughoudend in het aanbieden van vaste contracten, al komt dit in de praktijk wel voor. Tegelijkertijd werd benadrukt dat veel bewoners potentie hebben voor duurzamer en beter passend werk, waarbij taalontwikkeling een belangrijk instrument vormt. Oekraïense ontheemden mogen in Nederland werken en vanaf het begin is sterk ingezet op taalonderwijs en participatie.
Kinderen spreken over het algemeen goed Nederlands. Voor volwassenen worden taallessen georganiseerd via onder andere VONK, buurthuis De Ezel en De Horst. Professionele begeleiding wordt extern ingekocht, terwijl vrijwilligers binnen de opvang ondersteuning bieden. Sommige kinderen volgen naast het Nederlandse onderwijs ook digitaal Oekraïens onderwijs, mede vanwege de onzekerheid over een mogelijke terugkeer. Daarbij werd benoemd dat het schoolverzuim relatief hoog is. Kinderen die al langere tijd in Nederland verblijven, stromen steeds vaker door naar reguliere klassen. Ook is er aandacht voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben, waarbij afstemming plaatsvindt met scholen en betrokken instanties.

Verder werd ingegaan op de organisatie van de opvanglocatie. De opvang beschikt over duidelijke huisregels en een team van zeven medewerkers waaronder vijf voor woonbegeleiding. Er wordt gewerkt met een dag- en avonddienst; in de weekenden is er geen woonbegeleiding aanwezig. Wel is er 24 uur per dag beveiliging aanwezig. Volgens de locatiemanager is dit gezien de omvang van de locatie wenselijk en passend binnen de richtlijnen. Bezoekers zijn welkom, mits zij voor 22.00 uur vertrekken. Logees zijn toegestaan, maar daarvoor moet een logeerformulier worden ingevuld.

De gemeente heeft in toenemende mate eigenaarschap genomen op het gebied van vastgoed, facilitaire zaken en ondersteuning vanuit het sociaal domein, waaronder jeugd en gezin. Er is veel contact tussen de verschillende gemeentelijke afdelingen en de samenwerking wordt als positief ervaren.

Een belangrijk onderdeel binnen de opvang is de bewonersraad. Vanuit ieder woonblok neemt een vertegenwoordiger deel aan de maandelijkse bijeenkomsten. In deze overleggen worden onderwerpen besproken die zowel voor bewoners als voor de organisatie belangrijk zijn, zoals parkeren in de omgeving, leefbaarheid binnen het pand, nieuwe wetgeving, afvalinzameling, hygiëne, kinderen en meldingen van diefstal. Daarnaast worden bewoners binnen de woonblokken gestimuleerd om zelf verantwoordelijkheid te nemen voor schoonmaak en leefomgeving. Bewoners met een voldoende eigen inkomen betalen bovendien een eigen bijdrage voor de gemaakte kosten.

Er werd aangegeven dat er onder bewoners veel zorgen leven over achtergebleven familieleden, de oorlog in Oekraïne en onzekerheid over de toekomst, zowel in

Nederland als in hun thuisland. Sommige bewoners geven aan graag terug te willen keren wanneer de situatie veilig is, terwijl anderen – mede doordat kinderen hier opgroeien – juist twijfelen over terugkeer. Over de langere termijn bestaat nog veel onduidelijkheid.

Daarnaast werd stilgestaan bij de sociale dynamiek binnen de opvang. De interactie tussen Oekraïners die al vóór de oorlog in Nederland woonden en nieuw aangekomen ontheemden bleek in eerste instantie beperkt, al hebben enkele bewoners zich vanaf het begin actief ingezet als vrijwillig tolk. Bewoners weten daarnaast zelf hun weg te vinden naar bijvoorbeeld kerken en andere sociale netwerken.

Tot slot werd aangegeven dat de opvanglocatie in principe volledig bezet is, al blijft er ruimte beschikbaar voor echte noodgevallen.

4 Benoemen voorzitter en plaatsvervangend voorzitter commissie sociaal domein

Voor de commissie sociaal domein zijn elf leden benoemd, afkomstig uit elf verschillende fracties. Vanuit hun midden wordt een voorzitter gekozen. Daarnaast is het wenselijk om ook een plaatsvervangend voorzitter aan te wijzen.
De commissie sociaal domein heeft Ester Leibbrand als voorzitter aangewezen. De plaatsvervangend voorzitter wordt tijdens de volgende commissie sociaal domein op 16 september 2026 gekozen.

5 Rondvraag en sluiting

Mevrouw Bovenkerk geeft aan dat de Alzheimer stichting de ambtenaren binnen de gemeente Dijk en Waard heeft getraind om een dementievriendelijke gemeente te worden. Zij geeft aan dat het ook goed zou om de raads- en commissieleden deze training te laten volgen.

Een werkgroep van raadsleden van progressieve partijen in de Kop van Noord Holland hebben vorig jaar een aantal bijeenkomst gehouden over jeugdzorg. Deze werkgroep heeft een overdrachtsdocument geschreven met hun kijk op de jeugdzorg. Dit document wordt nog met de raadsleden gedeeld. Het is de vraag of deze in de commissie sociaal domein moet worden de besproken. Vooralsnog is hier geen uitsluitsel over gegeven, omdat de inhoud van het stuk nog niet bekend is.